

Contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

Bitter

- 02 Redactioneel Over bitter en zoet
- 03 Overdenking Het bittere kruid
- 04 Relaties Niet verbitterd maar geworteld in God
- 06 Dialoog Nieuwe kansen: Het boek Jozua en de bittere les van het verleden
- 08 Edith Aan tafel bij de koning
- 10 Bijbels gezien Van bitter naar zoet
- 11 Anders gezien Bitter verandert in zoet
- 12 Achtergrond De bittere nasmaak kwijtraken van een zoete boodschap
- 14 Verdieping De bittere Bijbel
- 16 Voedsel voor de geest Tot het bittere eind
- 18 Groen! Ikigai

Contact is een gratis uitgave van het Kerkennootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
 Tel: 030 - 6931509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
Woord van Hoop (ESDA België) Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-5133680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180
Verantwoordelijke uitgever België Jeroen Tuinstra, Minimenstraat 61, 1000 Brussel **Hoofredacteur** Lydia Lijkendijk
Redactiesecretaris Joanne Balk-Geerlings **Redactie** Tom de Bruin, Reinder Bruinsma, Silbert Elizabeth, Bert Nab en Jeroen Tuinstra
Vaste medewerkers Edith Garms - gastschrijver, Albert Jurgens - corrector, Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo
 Vormgeving Paul de Bruin **Foto omslag** ASDF_MEDIA/Shutterstock.com **ISSN** 2542-548X **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 2000 ex.

Van jongs af aan ben ik met calvinistisch sop overgoten. Ze zijn ermee begonnen direct toen ik ter wereld kwam, je kunt er maar beter vroeg bij zijn. 'Ze' kun je vervangen door 'mijn moeder'.

Mijn vader kon wel genieten van het leven. Klussen voor de gezelligheid, relaxen in de zon, voor zich uit peinzen bij een kopje koffie en de krant. Maar bij mijn moeder hoefde je niet aan te komen met een zesje als het ook een acht had kunnen zijn. En liever nog een negen. 'Je verleet je verstand!', placht ze te zeggen als ze erachter kwam dat ik mij ergens had verschanst met een boekje in een hoekje.

Negens werden overigens wel rijkelijk beloond. Als toetje kwam er dan bitterkoekjespudding. Nee, niet uit een pakje. Moeders kon goed koken, dus dat fabriceerde ze zelf. Met melk van de boer, en verse koekjes van de markt. Heerlijk!

Gelukkig heb ik een beroep gekregen waarbij ik veel moet lezen. Want wie niet leest, kan ook niet schrijven. Lezen is niet: de ondertitels van een tv-programma, of bijschriften op de socials. Nee, lezen als in: iets met een kaft voor en een kaft achter, en een verhaal ertussenin. Vooruit, een e-reader kan ook.

Maar liever niet, want dan mis je toch de *look & feel* van een boek, en niet te vergeten: de geur. Er gaat niets boven een vers boek, met ongeknakte rug, waar je je neus in kunt steken om de geur van drukinkt en gerecycled papier diep in je longen op te zuigen.

Je leest deze **Contact** als de zomer alweer voorbij is, maar tijdens de zomer treffen wij de voorbereidingen ervoor. Zijn schrijvers aan de slag en wacht de vormgever ongeduldig tot de kopij zijn postbus instroomt. Ik schrijf dit stukje vlak voordat ik met vakantie ga. Eén keer raden waarmee mijn koffer vol zit. Het begint met een 'b' en het eindigt op 'oeken'. In de loop van de maanden vormt zich een stapel in de kast, die speciaal bedoeld is voor de vakantie. Verlekkerd loop ik erlangs. Hoe hoger de stapel, hoe meer ik mij verheug. Een zoet verlangen, dat alleen gestild wordt door het omslaan van pagina's. Straks, als ik een tijdje helemaal niks hoef.

Tegen het einde van de vakantie sla ik de laatste bladzijde om. Vaak is dat pas als we de oprit weer oprijden. Het ontwaken uit die lees-roes is altijd wel een bittere pil, al sta ik er niet te lang bij stil. Even slikken en weer door; ik ben immers een calvinist.

Wat de andere **Contact**-schrijvers te zeggen hebben over bitter, lees je op de volgende pagina's. Dat het maar een zoete ervaring mag worden!

Scan mij

Giften

Contact wordt gerealiseerd mede dankzij jouw giften. Scan de QR-code hiernaast met je mobiel of tablet om je donatie voor **Contact** te geven aan Stichting ESDA-Instituut. De QR-code is geldig tot 10 februari 2027.

Het bittere kruid

Joanne Balk

Het staat nog steeds op de boekenlijst van scholieren, *Het bittere kruid* van Marga Minco (1920-2023). Vermoedelijk ken je het, want het is ook best een populair boek. Al was het alleen maar omdat het dun is en makkelijk leest. Je wordt meteen meegenomen in het verhaal, dat je niet meer loslaat.

Het *bittere kruid* is een korte, maar krachtige kroniek van de Tweede Wereldoorlog, gezien door de ogen van een Joods meisje: Sara Menco. Een pseudoniem voor Marga Minco. Minco's persoonlijke verhaal is gebaseerd op haar ervaringen tijdens de bezetting. Een indrukwekkend verhaal dat zowel de rauwheid van de oorlog als de veerkracht van de menselijke geest laat zien.

Herinneringen

In het verhaal wordt gerefereerd aan het eten van ongezuurd brood en bittere kruiden bij de herdenking van de uittocht uit Egypte. 'Opdat het nog geproefd zou worden – tot in lengte van dagen', bleef deze herinnering van kracht voor alle komende generaties. Je kunt het lezen in Exodus 12:8,14. Ongezuurd brood en bittere kruiden zijn onderdeel van de Sedermaaltijd. Die wordt nog steeds gehouden op de eerste avond van Pesach, het Joodse paasfeest. Seder betekent 'orde', omdat de maaltijd een vaste volgorde heeft met symbolische gerechten die de slavernij en bevrijding uit Egypte verbeelden.

Schatten van de geest

Sommige gebeurtenissen wil je in je herinnering houden. Herinneringen vertellen het verhaal van wie we zijn, waar we vandaan komen en wat we hebben meegemaakt. Het zijn de bouwstenen van onze persoonlijke geschiedenis. Het delen ervan kan ons een goed gevoel geven en kracht in moeilijke tijden.

Bittertjes

Bittertjes voor de spijsvertering.

Bitterstoffen komen voor in planten zoals paardenbloem, andjvie en bittere kruiden als verveine en absintalsem. Ze stimuleren de spijsvertering en de lever. De bittere smaak helpt je lichaam om spijsverteringssappen aan te maken. Daarom worden aperitieven vaak 'bitters' genoemd.

Herinneringen verbinden ons met mensen, momenten en gevoelens. Het zijn een soort mentale toevluchtsoorden waar we altijd terecht kunnen. Gezamenlijke herinneringen geven je het gevoel dat je ergens bij hoort; niet alleen bij mensen in je directe omgeving, maar ook bij de grotere gemeenschap. Ze geven betekenis aan onze ervaringen en kunnen ons helpen om ons leven te begrijpen en te waarderen. Herinneringen zijn onmisbare, verborgen schatten van onze geest.

Krachtig middel

In de Bijbel worden herinneringen op verschillende manieren benadrukt. Denk aan de herinnering aan Gods daden en beloften, en aan belangrijke gebeurtenissen en instructies. Herinneringen zijn een krachtig middel om ons geloof te versterken en ons dichter

*God biedt
kracht, troost
en perspectief*

bij God te brengen. Zo vraagt Psalmen 77:12 ons om terug te denken aan de daden van de Heer. Lees het ook in Jesaja 46:9. En in Johannes 14:26 krijgen we de geruststelling dat Gods geest ons in herinnering zal brengen wat we nodig hebben.

Bittere ervaringen

Maar naast alle mooie herinneringen zijn er natuurlijk ook minder fraaie. Die hebben te maken met de bitterheid van het leven. Omgaan met negatieve herinneringen doe je door het veranderen van je focus. Je focus verleggen is moeilijk, maar niet onmogelijk. De Bijbel helpt je daarbij. Jezelf en anderen vergeven kost tijd en inspanning. Praat erover met vertrouwde personen, en betrek God. Hij wil je helpen bij alle aspecten van je leven en de lasten van je bittere ervaringen van je afnemen. Hij biedt kracht, troost en perspectief. Het is aan ons om Hem daarin te vertrouwen.

Boek:
© www.volkskrant.nl/
Mierikswortel:
milart/Shutterstock.com

3

overdenking

Niet **verbitterd** *maar* Glenn Ripassa **geworteld** *in God*

Tegenslagen horen bij het leven. Eenieder van ons krijgt te maken met afwijzing, onrecht, verlies of teleurstelling. De vraag is niet óf die situaties zich voordoen, maar hoe je ermee omgaat. Veel mensen raken verbitterd door tegenslagen. Ze vragen zich dan vaak af waarom ze iets moeten meemaken en of God dit had kunnen voorkómen. Sommigen verliezen het geloof in God of zijn boos op Hem. Hoe kun je zelf met tegenslagen omgaan en welke voorbeelden staan er in de Bijbel?

Vrouw: Sklo Studio/
shutterstock.com
Wortels: Orla/
shutterstock.com

Verbittering is een geestelijke verharding als gevolg van teleurstelling of onrecht. Je sluit je hart af voor liefde van anderen, hoop of vergeving. Het is een wortel die langzaam groeit en je hele houding beïnvloedt. Mensen die verbitterd zijn, hebben geen vreugde meer in het leven en ze stoten vaak mensen af. Ze worden eenzaam en raken in een vicieuze cirkel, die hun verbittering alleen maar versterkt. Ze kunnen zelfs anderen meenemen in hun negatieve houding. Hebreëën 12:15 zegt: ‘Zorg ervoor dat niemand zich de genade van God laat ontgaan, dat er geen giftige kiem opschiet, die onrust veroorzaakt en met zijn bitterheid velen besmet.’

Jozef

Jozef werd verraden door zijn broers. Hij werd verkocht als slaaf en kwam door de list van een vrouw onterecht in de gevangenis. Alles in zijn jonge leven leek mis te gaan. Maar hij raakte niet verbitterd. Hij bleef trouw aan God, nederig en hoopvol. Hij bleef liefdevol naar anderen toe, hij was dienstbaar. En toen hij later zijn broers weer ontmoette, nam hij geen wraak.

In Genesis 50:20 staat: ‘Jullie hadden kwaad tegen mij in de zin, maar God heeft dat ten goede gekeerd, om te bewerken wat er nu gebeurt: dat een groot volk in leven blijft.’ Jozef laat zien dat Gods plan doorgaat, zelfs als mensen je kwaad doen.

Stefanus

Stefanus, de eerste christelijke martelaar, werd vals beschuldigd en gestenigd. In het aangezicht van de dood koos Stefanus voor liefde in plaats van haat, en vergeving in plaats van wrok. Zijn blik was op Jezus gericht en niet op zijn vijanden. Handelingen 7 beschrijft dit tafereel in de verzen 59 en 60: ‘Terwijl Stefanus gestenigd werd, riep hij uit: “Heer Jezus, ontvang mijn geest”. Hij viel op zijn knieën en riep luidkeels: “Heer, reken hun deze zonde niet aan!” En na deze woorden stierf hij.’ Stefanus leert je dat je je ogen gericht moet houden op Jezus. Als je omhoogkijkt, word je niet naar beneden getrokken.

Paulus

Paulus werd geslagen, gevangengenomen, bedreigd, gestenigd en verraden, zelfs door geloofsgenoten. Maar hij bleef hoopvol en dankbaar. In 2 Korintiërs 4:8 en 9 schrijft hij: ‘Wij worden van alle kanten belaagd, maar raken niet in het nauw. We worden aan het twijfelen gebracht, maar raken niet vertwijfeld. We worden vervolgd, maar worden niet in de steek gelaten. We worden geveld, maar gaan niet te gronde.’

Paulus' leven geeft aan dat je kracht van Christus komt, wat je ook meemaakt. In Filippenzen 4:13 staat heel duidelijk: ‘Ik ben tegen alles bestand door Hem, die mij kracht geeft.’

Jezus, ons grote voorbeeld

Jezus weet wat het is om onrecht te lijden. Hij werd verraden, bespot, geslagen en gekruisigd. Toch raakte Hij niet verbitterd. In zijn zwaarste momenten zocht Hij de stilte op en bad tot zijn Vader. Alles besprak Hij met God. Zijn twijfel, zijn verdriet en pijn, zijn wanhoop. In Lucas 22:42 staat: ‘Vader, als U het wilt, neem dan deze beker van Mij weg. Maar laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.’ Hier lees je dat Jezus zich geheel overgaf aan zijn Vader. Aan het kruis bad Hij zelfs voor

*Als je leeft vanuit
Gods liefde, krijgt
verbittering geen kans*

zijn vijanden: ‘Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen’ (Lucas 23:34a). Wat Jezus je hier leert, is dat je al je pijn in gebed moet brengen. En dat je moet kiezen voor vergeving. Dit is niet makkelijk, maar door je pijn met God te bespreken, zal Hij je helpen om deze stap te zetten. Verbittering verdwijnt als je je hart opent voor de liefde van de Vader, zelfs in je lijden.

Verbonden met God

De levens van Jezus, Paulus, Stefanus en Jozef laten één ding duidelijk zien: ze bleven verbonden met God, juist in het diepste lijden. Ze kozen telkens weer voor gebed, vergeving, dankbaarheid en vertrouwen. Niet omdat het makkelijk was, maar omdat ze leefden vanuit Gods liefde. Daardoor kreeg verbittering geen vat op hun hart. Romeinen 12:21 beschrijft: ‘Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.’

Waar kies jij voor als je wordt gekwetst, verraden of teleurgesteld? Laat je hart verharden, of keer je je tot God? Daar waar je Gods liefde de ruimte geeft, wordt het donkerste lijden niet een einde, maar het begin van iets nieuws.

pathdoc/
shutterstock.com

Nieuwe kansen: Het boek Jozua *en de* bittere les *van het verleden*

Silbert Elizabeth

6
dialoog

De Jordaan stroomt naar de Dode Zee.
Christopher Sprake/
shutterstock.com

Het boek Jozua markeert een belangrijk moment in de geschiedenis van Israël. Het vormt het kantelpunt tussen de eindeloze omzwervingen in de woestijn onder leiding van Mozes en het daadwerkelijke binnengaan in het beloofde land: het land dat God al generaties eerder aan Abraham had beloofd. Maar het boek heeft ook een scherpe rand, want achter dat nieuwe begin schuilt een pijnlijk verleden. Een verleden dat nog niet vergeten is.

Zodra Mozes gestorven is, krijgt Jozua van God een opdracht: 'Nu mijn dienaar Mozes is gestorven, moet jij je gereedmaken om met heel dit volk de Jordaan over te trekken en het land binnen te gaan dat Ik het volk van Israël zal geven' (Jozua 1:2). Geen vrijblijvende oproep, maar een goddelijke missie, vol belofte én verantwoordelijkheid. Jozua staat niet alleen op een drempel van een nieuw tijdperk. Hij moet ook zijn rug recht houden onder de last van het verleden. Want laten we eerlijk zijn: dit was niet de eerste keer dat Israël voor de grens van Kanaän stond. In Numeri 13 en 14 lezen we hoe het

volk destijds terugdeinsde, bang en vol ongelooft, ondanks alles wat God al had gedaan. Hun weigering was geen kleine misstap; het was regelrechte opstand. En die opstand had een prijs: veertig jaar dwalen in de woestijn tot die hele generatie was uitgestorven. Die geschiedenis hangt als een donkere schaduw boven het kamp van Jozua. Hij moet bouwen op het puin van hun falen.

Het verleden weegt zwaar

Jozua had dus bepaald geen makkelijke klus. Hij moest niet alleen in de voetsporen van Mozes treden, maar ook de Israëlieten leiden

naar een toekomst die hun ouders was ontglipt. De teleurstelling van toen hing nog in de lucht. Iedereen wist wat er gebeurd was, iedereen voelde dat gewicht. Maar Jozua wist: wie vooruit wil, moet leren van gisteren. God had hem een belofte gedaan. Hij zei tegen hem: 'Wees vastberaden en standvastig, want jij zult de Israëlieten naar het land brengen dat Ik hun onder ede heb beloofd, en Ik zal je terzijde staan' (Deuteronomium 31:23). Hoe zwaar of bitter het verleden ook was, Jozua wist: God loopt voorop. En dus zet hij stappen in vertrouwen, want hij is niet alleen.

Belofte met een keerzijde

De geschiedenis van Israël laat keer op keer zien: God is trouw, maar zijn beloften gaan gepaard met voorwaarden. Het verbond met Abraham draaide niet alleen om wat God gaf, maar ook om wat de mensen deden: vertrouwen, gehoorzamen en volharden. Toen het volk destijds weigerde om te gaan, stuurde God hen terug de woestijn in. Nu staat er opnieuw een generatie klaar met dezelfde belofte, maar ook met dezelfde opdracht: vertrouw op God en zet door. Nieuwe kansen vragen om een nieuwe houding.

De kracht van Gods trouw

Midden in alle strijd en onzekerheid blijft één ding overeind: God doet wat Hij belooft. Aan het eind van het boek Jozua lezen we dat Israël het hele land ontvangt dat God had toegezegd. Geen van zijn beloften is on vervuld gebleven; alles kwam uit. Dat is de kern van dit boek: Gods trouw tegenover menselijke zwakte. Waar mensen tekortschieten, blijft Hij standhouden. Het land werd niet op eigen kracht veroverd; het was God die het volk voorging. En Hij deed wat Hij had beloofd.

Een les voor vandaag

Natuurlijk speelt het boek Jozua zich af in een totaal andere tijd en wereld. Maar de geestelijke les is tijdloos. Ook wij leven ergens tussen belofte en vervulling. Voor Israël was dat Kanaän; voor ons is het de hoop op Gods koninkrijk. Maar de weg daarheen is niet zonder obstakels.

Wij staan misschien niet letterlijk voor de muren van Jericho, maar we botsen net zo goed op muren van angst, twijfel en ongelof. En net als toen geldt: wie op God vertrouwt, komt verder. De misstappen van gisteren hoeven geen ketenen te blijven; in Christus worden ze springplanken.

Maar dat vraagt wel iets van ons. Niet blijven hangen in spijt, maar met opgeheven hoofd vooruit. Gehoorzaamheid, geloof en volharding: dát is wat nodig is.

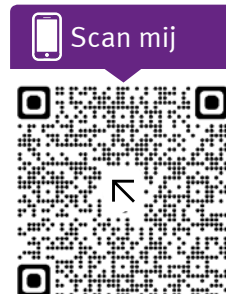
Jozua riep het zijn volk toe, en die oproep klinkt vandaag nog steeds: 'Wees vastberaden en standvastig, laat je door niets weerhouden of ontmoedigen, want waar je ook gaat, de Heer, je God, staat je bij' (Jozua 1:9).

Een bitter verleden zegt niets over de toekomst

Tot slot: oude lessen, nieuwe kansen

Het boek Jozua is geen heldenverhaal over strijd en succes. Het is een spiegel. Een spiegel die laat zien wat trouw en ongehoorzaamheid teweegbrengen. Wat er gebeurt als je Gods stem negeert, en wat er mogelijk is als je wél gehoorzaamt. De woestijn van het verleden blijft een waarschuwing, maar hoeft geen struikelblok te zijn. De generatie van Jozua was niet beter dan die van hun ouders, maar zij kozen ervoor om God te volgen. En dát maakte het verschil.

Zo biedt God ook aan ons, vandaag, nieuwe kansen: om opnieuw te vertrouwen, opnieuw te gehoorzamen, en vol geloof dat land binnen te gaan dat Hij ons belooft. Maar dat vraagt inzet, geen gemakzucht, maar trouw, moed en geloof.

Ruïnes en overblijfselen in Tell es-Sultan, beter bekend als Jericho.
Robert Hoetink/
shutterstock.com

Dialogo

In het 4e kwartaal bestuderen we in de sabbatschool het thema: **Nieuwe kansen: Het boek Jozua.** Ik wens je veel zegen bij de bestudering van Gods Woord.

Bestel *Dialogo* via:
www.servicecentrum-adventist.nl
Prijs excl. verzendkosten
€ 17,50.

Aan **tafel** Edith Garms bij de **koning**

Koning Willem-Alexander riep in 2017 mensen op zich te melden die in dat jaar net als hijzelf 50 waren geworden. Uiteindelijk werden 150 personen via loting uitgenodigd om hun verjaardag te vieren met een feestelijk diner samen met de koning en de koningin. Voor de meesten van hen was het van tevoren wel zaak om zich grondig te informeren: wat mag je wel doen in zo'n situatie en wat beslist niet? Niemand zou toch op zo'n feest met koninklijke tafelgenoten een onvergeeflijke flater willen slaan!

In het Oude Testament ontmoeten we een man die voor een soortgelijk dilemma kwam te staan. Bovendien zat hij opgescheept met een kwestie uit het verleden, die voor hem wel eens fataal af zou kunnen lopen. De naam van deze man: Mefiboset. Sinds zijn vijfde jaar was hij verlamd aan zijn voeten. Op een noodlottige dag, toen zijn vader Jonatan en grootvader Saul tegen de Filistijnen strijd leverden, had zijn verzorger hem opgepakt en geprobeerd te

vluchten. Maar in de haast en verwarring was dit kleine mannetje uit haar armen gevallen en had hij een beperking opgelopen. Tot overmaat van ramp werden op diezelfde dag zijn vader en zijn grootvader gedood in de strijd. Eenmaal volwassen hield hij zich wat op de achtergrond vanwege deze trieste voorgeschiedenis.

Bittere pillen

Veel medicijnen zijn van nature bitter omdat ze plantaardige stoffen bevatten. De bittere smaak van de planten waarschuwt voor mogelijke giftigheid – en kinderen zijn er extra gevoelig voor. Smaakstoffen toevoegen aan medicijnen kan invloed hebben op de werking. Dus blijft de smaak vaak onaangenaam.

De koning vraagt naar hem

Koning David, die na Saul koning was geworden, was zeer goed bevriend geweest met Jonatan en vroeg heel wat jaren later: 'Is er nog iemand over van de familie van Saul? Die zal ik dan goed behandelen, dat ben ik aan Jonatan verplicht' Een dienaar antwoordde hem: 'Er is nog een zoon van Jonatan, een kreupele.' Vervolgens laat David hem halen en Mefiboset is er niet gerust op. Terwijl hij zijn hoofd breekt over deze merkwaardige uitnodiging, krijgt hij het angstige vermoeden dat David mogelijk alle nakomelingen van Saul – zichzelf inclusief – wil uitroeien en dat hij nu aan de beurt is. Hij spreekt het maar luid en duidelijk uit tegenover de koning: 'Wie ben ik, heer, dat u zich bekommert om een dode hond als ik?' Ja, misschien was hij nog maar een haar verwijderd van het lot van een dode hond (2 Samuël 9).

Andere bedoelingen

Maar koning David had heel andere plannen: hij wilde hem de goedgunstigheid van God betonen. Mefiboset kreeg zijn bezittingen terug en mocht aan de tafel van de koning aanzitten

Bittere uitdrukkingen

- **Een bittere pil slikken** – iets onaangenaams accepteren.
- **Bitter weinig** – heel weinig.
- **Bittere tranen huilen** – diep verdrietig zijn.
- **Tot het bittere einde** – volhouden tot het allerlaatste.
- **Bitter in de mond maakt het hart gezond** – onplezierige ervaringen kunnen op de lange termijn tot voordeel leiden.

Marcel Alsemgeest/
shutterstock.com
Hoera memo: Brt/
shutterstock.com

en genieten van het koninklijke voedsel, wat hij dan ook in het vervolg regelmatig deed. Alle angst en bitterheid waren ineens verdwenen. Niks dode hond; Mefiboset werd in ere hersteld, at met de zonen van David aan de tafel van de koning, terwijl zijn zoon Micha vrolijk rondhuppelde in de koninklijke eetzaal. De koning betoonde hem de goedgunstigheid van God. Mefiboset voelde zich gezien door God en door zijn dienaar, koning David. Hij was geen dode hond meer, maar een volwaardig mens.

Aan tafel!

Jesus zegt over het komende koninkrijk van de hemel dat velen zullen komen van oost en west en zullen aanliggen met Abraham, Isaak en Jakob; wellicht mogen we hier ook Jonatan, Mefiboset en Micha bij denken? Wie zijn die 'velen'? Dat zijn bijvoorbeeld de treurende en verbitterde mensen; de beschadigde mensen die veracht en aan de kant geschoven werden; de randfiguren, de verdwaalden. En mensen van wie het leven uitgelopen was op één grote mislukking. Jesus zegt dat de bruiloftsgasten verzameld zullen worden van de kruispunten der wegen, zowel slechten als goeden. Bittere tranen van teleurstelling en ellende zullen veranderen in vreugdetranen.

Wij mogen binnenkomen

De gasten van koning Willem-Alexander werden door loting uitgekozen. Gelukkig werkt het zo niet bij het hemelse feestmaal. Voor ons gelden geen beperkingen; we mogen toetreden en binnenkomen. Want of we ons nu voelen als een dode hond of als een vlo (zie 1 Samuël 24:15), wij zijn welkom aan de tafel van de koning. Verbaasd mogen we uitroepen: 'U nodigt mij aan tafel!' (Psalmen 23:5). Gevallen koningskinderen worden weer in ere hersteld.

Van bitter naar zoet Bert Nab

‘Hij verzadigt mij met bittere kruiden, Hij geeft me alssem te drinken in overvloed, Hij laat me mijn tanden stukbijten op stenen, Hij drukt mij neer in het stof’ (Klaagliederen 3:15-16).

Wat een gezelligheid weer in dit bijbelgedeelte. Bittere kruiden om te eten en één of ander bitter en misschien wel giftig drankje om te drinken? Je tanden stukbijten op stenen en met je hoofd in het zand geduwd worden. Dat klinkt als pesterij. De redactie van *Contact* vond het een goed idee om dit jaar ieder kwartaal een andere smaak te kiezen. Met bitter zal het wel een vrolijk nummer worden zou je denken. Gelukkig eindigen we het jaar zoet, dat scheelt weer.

Verre van ideaal

Misschien moeten we even kort het beeld schetsen uit de tijd waarin de Klaagliederen geschreven werden. Het boekje bevat een korte serie gedichten in liedvorm die aan de profeet Jeremia worden toegeschreven. Jeremia leefde in een tijd waarin het niet zo lekker liep voor het volk Israël. Babylon, onder leiding van Nebukadnessar, liep het volk onder de voet. Er waren al veel mensen afgevoerd in ballingschap en het land lag er steeds desolater bij. Zelfs de Israëlitische koning was al gevangengenomen en het liep niet best met hem af. Kortom, de situatie was verre van ideaal. Helaas kennen we die situaties in ons huidige wereldbeeld ook. Overal waar mensen niet in vrede met elkaar kunnen samenwonen ontstaan situaties van wreedheid, overheersing, leed en ellende. De bitterheid kan gaan overheersen en je ziet het licht aan het einde van de tunnel niet meer. Je begraaft je in je ellende en denkt dat het nooit meer goedkomt. Het lijkt dan alsof het leven geen zin meer heeft, alsof je je tanden stukbijt op steen en alsof je bitter gif te drinken krijgt.

Verhulde zegeningen

Toch is de situatie vaak genuanceerder dan mensen in hun wanhoop beseffen. De Ierse schrijver Oscar Wilde, die leefde van 1854 tot 1900, zei het al: ‘Wat ons bittere beproevingen toeschijnen, zijn dikwijls verhulde zegeningen.’ Daar moest ik even over nadenken. Worden zegeningen verpakt in beproevingen? Kan iets bitter leiden tot iets zoets? Dat is wel ingewikkeld hoor. Maar toch, als we even verder nadenken, kennen we allemaal wel verhalen van mensen die zeggen: ‘Ik hoop die ellende niet nogmaals mee te maken, maar achteraf gezien heeft het me ook veel goeds gebracht.’ Mensen voelen zich soms sterker na een moeilijke periode of ze ervaren een soort oerkracht in hun leven tijdens een periode van ernstige ziekte. Paniek slaat om in rust, boosheid verandert in berusting of in positieve vechtlust. Zelf heb ik weleens een moeilijke periode gekend bij mijn werktaken. Ik wil niet meer

*lets bitter
kan leiden tot
iets zoets*

naar die periode terugkeren, maar ik heb er ook enorm veel van geleerd. Die ervaringen veranderen soms je kijk op de dingen of op het leven.

Niet blijven hangen in bitterheid

Zelfs de schrijver van de Klaagliederen blijft niet hangen in zijn bitterheid. In de vertaling van de Bijbel in Gewone Taal lezen we in Klaagliederen 3:21-24: ‘Maar ik blijf vertrouwen, omdat ik weet: De Heer is goed voor zijn volk, we leven nog! Zijn liefde blijft altijd bestaan. Zijn trouw is groot. Hij zorgt voor ons, elke dag weer. De Heer is alles wat ik nodig heb, op hem vertrouw ik.’ Hoe moeilijk het soms ook is in het leven, ons vertrouwen op de goedheid van de Heer kan ons helpen door de bitterheid heen te komen en de kleur in ons leven terug te brengen. Zoals het volk Israël na verloop van tijd weer terugkeerde uit Babylon en begon aan de wederopbouw, mogen ook wij blijven hopen en vertrouwen op een goede toekomst zonder bitterheid, maar met veel zoete zegen.

10

bijbels
gezien

Man: Skylines/
Shutterstock.com
Vrouw: Stasia04/
Shutterstock.com

Bitter verandert in zoet

Albert
Jurgens

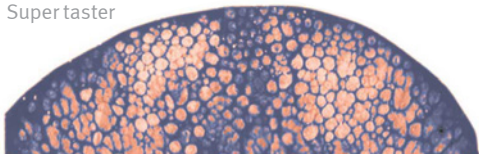
In onze familie gaat het verhaal over het faillissement van de groentegroothandel van mijn betovergrootvader in de tweede helft van de negentiende eeuw. Voor hem een bittere ervaring.

Een zekere Frans Bresiers, hovenier, nam rond 1830 kropvorming aan de wortelen van de cichorei waar. Hij liet de bladeren zich in het donker ontwikkelen en zo werd hij de ontdekker van 'wit loof'. Het kwam in 1867 in Brussel op de markt en later in Parijs. Dat werd een succes. Mijn voorvader zag er handel in en importeerde het naar Nederland. Maar, wat de boer niet kent ..., of kan het zijn dat de bittere smaak van de witlof medeoorzaak was van het faillissement? Jaren later lukte het om Nederlanders toch aan de witlof te krijgen. Het is nu vrijwel altijd op de groenteafdeling te vinden. Ik moet zeggen dat ik er zelf ook met smaak van eet.

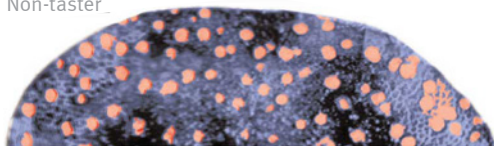
Smaakpapillen

Wat wij als lekker ervaren of niet, wordt voor een belangrijk gedeelte in onze vroege kindjaren vastgelegd en is ook cultuur-gerelateerd. Een andere belangrijke factor is het aantal smaakpapillen op de voorkant van onze tong. Deze kunnen zichtbaar gemaakt worden met een blauwe kleurstof. Vijfentwintig procent van de mensen blijkt een groter dan gemiddeld aantal van deze papillen op de tong te hebben. Zij worden 'super tasters' genoemd en zijn bijzonder gevoelig voor bittere smaken in bijvoorbeeld broccoli, spinazie, witlof, koffie en chocolade. De voorkeur voor etenswaren en drankjes met een bittere smaak is heel persoonlijk. Bitter lemon, pure chocolade, de een geniet ervan, de ander wil het beslist niet.

Super taster

Non-taster

Bitter is negatief

In de Bijbel verwijst bitter echter altijd naar een negatieve ervaring. Toen het volk Israël na drie dagen, zonder drinken, in de woestijn van Sur water vond, was het niet te drinken. 'Zo bitter was het; vandaar ook dat die plaats Mara heet' (Exodus 15:23). Maar Mozes riep de Heer aan die hem wees op een stuk hout. Toen Mozes dat in het water gooide, voltrok zich een wonder, het water werd zoet en drinkbaar.

Mara was ook de naam die Naomi zichzelf gaf toen zij als weduwe met haar schoondochter Ruth terugkwam uit het land Moab. In Moab waar Naomi met haar familie naar toe gevlucht was door de hongersnood, had zij haar man en zonen verloren. 'Noem me niet Naomi, noem me Mara, want de Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt' (Ruth 1:20). Maar het verhaal heeft geen bitter einde. Uit het huwelijk van Ruth met Boaz wordt een nakomeling geboren en 'Naomi nam hem op haar schoot.' De buurvrouwen prezen Naomi gelukkig en ze noemden het kind Obed. 'Hij is de vader van Isai, die de vader is van David.'

Verdriet verandert in blijdschap

Toen Jezus, de zoon van David, aan het kruis doorstoken werd, was voor velen het verdriet zo bitter 'als het verdriet om een eerstgeborene' (Zacharia 12:10). Maar ook dat verdriet veranderde in blijdschap. Al heel snel trouwens. Na drie dagen stond Jezus weer op. 'Gelukkig de treurende, want zij zullen getroost worden', beloofde Hij in zijn rede op de berg in Matteüs 5:5.

En zo is het. Voor ieder die in zijn of haar leven bittere ervaringen meemaakt, is er die hoop. De belofte dat bitter veranderen zal in zoet.

Leven met de hoop die Jezus geeft, betekent een vooruitzicht op een heerlijke toekomst in een nieuw leven samen met Hem.

Wist je dat?

- 'Bitterheid' beschermt ons tegen giftige planten of stoffen.
- Er zijn mensen die extreem gevoelig zijn voor bitter, zogenaamde 'supertasters'.

Grazziela/
Shutterstock.com

Elena Kabenkina/
Shutterstock.com

Bron
<http://www.enology-international.com/psychology.php>

De bittere *nasmaak* van kwijtraken *van* een zoete *boodschap*

Reinder Bruinsma

Het tiende hoofdstuk van het laatste Bijbelboek is een scharnier tussen twee segmenten van dit profetische geschrift. Het is een kort intermezzo tussen de eerste zes bazuinen en de dramatische zevende buis.

De meeste uitleggers van dit fascinerende, maar ook zo mysterieuze, deel van de Bijbel zien deze ‘bazuinen’ als aankondigingen van goddelijke oordelen die in de loop van de tijd over onze wereld komen. Tijdens de adempauze tussen buis nr. 6 en buis nr. 7 ziet de apostel Johannes ‘een machtige engel’ uit de hemel neerdalen. En de profeet krijgt de oproep om uit de hand van deze engel een boekrol (gebonden boeken of paperbacks waren er toen nog niet) aan te pakken en die vervolgens op te eten. Als de profeet dat doet, smaakt dat eerst aangenaam zoet, maar dan laat het een bittere nasmaak achter (Openbaring 10:10 Statenvertaling). Volgens de Bijbel in Gewone Taal krijgt de profeet er pijn van in zijn maag. Deze visionaire episode eindigt ermee dat de profeet een nieuwe opdracht krijgt om namens God de mensheid te waarschuwen: ‘Toen hoorde ik zeggen: “God gaat veel landen, volken en koningen straffen. Dat moet je opnieuw aan de mensen gaan vertellen”’ (Openbaring 10:11 BGT).

Ezechiëls bittere ervaring

Wie er wat bijbelcommentaren op naslaat, ontdekt al snel dat er een grote overeenkomst is tussen deze passage in Openbaring 10 en het verslag van

de roeping van de oudtestamentische profeet Ezechiël. Ook hij moest, voordat hij zijn opdracht ontving, een boekrol verorberen en een soortgelijke zoete en bittere ervaring ondergaan (Ezechiël 2 en 3). Misschien komt hier de zegswijze wel vandaan dat iemand ‘boeken verslindt’.

Wat staat er in de boekrol?

Tijdens mijn theologische studie werd veel aandacht besteed aan de uitleg van de symboliek in het boek Openbaring. Onze docent was van mening dat de boekrol die Johannes moest opeten het geschrift van de oudtestamentische profeet Daniël bevatte. Op grond van wat Daniël

Spel de bittere nasmaak weg met het levende water

profeteerde waren mensen in de negentiende eeuw tot de conclusie gekomen dat Christus in hun tijd zou terugkomen. Dat was een ‘zoete’ boodschap die echter een heel bittere nasmaak kreeg toen deze eindtijdverwachting op niets uitliep. Toch werd er bij de mensen van die tijd op aangedrongen om hun geloof niet op te geven, maar door te gaan met het verkondigen van de hoop van Christus’ terugkeer.

Symboliek van teksten

Deze uitleg is voor veel mensen van betekenis geweest. En zeker voor hen die destijds, nu zo’n kleine twee eeuwen geleden, hun bittere teleurstelling moesten verwerken. Er gaan echter veel meer lessen verscholen in de symboliek van deze teksten in Openbaring. Velen hebben in hun leven dingen meegemaakt die aanvankelijk ‘zoet’ smaakten, maar vervolgens een nare dosis buikpijn opleverden. Hopelijk was er toen ook steeds een stem die hen aanspoorde om niet bij de pakken neer te gaan zitten, maar vol goede moed met hun plannen verder te gaan.

Bitter lemon

Bitter lemon, alleen voor de liefhebbers – Bitter lemon is een koolzuurhoudende frisdrank met citroensmaak. Het is gemaakt van suiker, citroen of limoen en kinine. Extra suiker en de citroenschil zorgen voor die typische bitterscherpe smaak.

Blikje: Art Konovalov/
Shutterstock.com
Drank: stockphoto-graf/
Shutterstock.com

Het bitter-zoete evangelie

In de commentaren die ik in de loop van de jaren heb gelezen, kwam ik herhaaldelijk de suggestie tegen dat de zoete boekrol met de bittere nasmaak een symbool is voor de evangelieboodschap. Wat Christus voor ons heeft gedaan, is natuurlijk allereerst een blijde boodschap. Het is een boodschap van redding en behoud, van vergeving en van genade. Dat geldt voor allen die deze boodschap willen aannemen en volgelingen van Jezus Christus willen worden. Er is echter ook een andere kant aan de medaille. Voor degenen die de evangelieboodschap verwerpen is er, als ze daarin volharden, uiteindelijk geen behoud; geen eeuwige toekomst, maar oordeel en ten slotte het eeuwige niets. Met andere woorden: naast het zoet, is er helaas ook een bittere realiteit.

Goedgevoel-verhaal

Wie dat aspect bij de verkondiging van het evangelie weglaat, maakt een grote fout. Helaas is er een stroming die dat zeer bewust doet en zo van het evangelie een goedgevoel-verhaal heeft gemaakt. Waarbij de kern van het evangelie wordt gereduceerd tot een belofte van gezondheid en vooral van materiele voorspoed. Richard Niebuhr (1894–1962),

een van de bekendste Amerikaanse theologen, waarschuwde ons voor een uitgehold evangelie, voor een eenzijdige interpretatie zonder de bittere smaak. Hij beschreef in zijn boek *The Kingdom of God in America* (blz. 193) hoe in zijn tijd vrijzinnige theologen het evangelie uitholden tot het verhaal van ‘een God die nooit boos wordt, en die mensen zonder zonde, en zonder dat er een oordeel is, zijn koninkrijk binnenbrengt, dankzij het werk van een Christus zonder kruis.’ Dat is een zoete versie van het evangelie die helaas vandaag de dag ook in veel kringen populair is geworden.

Remedie tegen bitterheid

Kunnen we alleen het ‘zoet’ van het evangelie proeven en de bittere nasmaak vermijden? Of is er een remedie als we de bitterheid hebben geproefd? Ja, gelukkig is die er. We kunnen de bittere nasmaak van het evangelie, die te maken heeft met de realiteit van het oordeel, effectief wegspoelen door het levende water te accepteren dat Christus al zijn volgelingen aanbiedt (Johannes 4:10–14). Dat stelt ons vervolgens ook in staat om ons geloof in het ‘zoete’ evangelie, zonder enige bittere nasmaak, met anderen te delen door hen de weg naar dat levende water te wijzen.

De bittere Bijbel

Tom de Bruin

Jarenlang gaf ik, samen met een oudtestamenticus, een vak aan de universiteit, over seks en voortplanting in de Bijbel. Dat is natuurlijk een vak met veel lastige vragen en studenten hadden heel verschillende meningen over wat de Bijbel precies leert over dingen als adoptie, ivf-behandelingen, abortus, lhbtj-zijn, en huwen, scheiden en hertrouwen. Van alle teksten die we met de studenten bespraken, blijft het bittere drankje van Numeri 5 me het meest bij.

Het verhaal gaat dat Mozes een bepaling geeft voor jaloeerse mannen. Het is een heel specifieke wet, alleen voor mannen die denken dat hun vrouw is vreemdgegaan. Het gaat echt alleen om het denken, er mag geen bewijs zijn voor haar ontrouw. Het gaat om een tekort aan vertrouwen, en om jaloezie: 'Als een man zijn vrouw in een vlaag van jaloezie wantrouwt (...)' (Numeri 5:30). Als tegengif voor de jaloezie is er dus een bitter drankje.

De jaloeerse man moet zijn vrouw meenemen naar de priester, samen met zo'n vier kilo gerstemeel. De priester vult een kom met water en met stof dat op de vloer van de tabernakel ligt – hij maakt dus een erg vies drankje. Het smaakt bitter. Hij maakt haar haar los, en zij moet dan de vier kilo meel vasthouden op haar handpalmen terwijl de priester een bezwering uitspreekt: 'Als niemand anders dan uw eigen man gemeenschap met

u heeft gehad, als u zich als gehuwde vrouw niet verontreinigd hebt door overspel te plegen, dan zal dit bittere, vloekbrengende water u niet deren. Maar als u zich als gehuwde vrouw verontreinigd hebt door overspel te plegen, als een ander dan uw eigen man gemeenschap met u heeft gehad, dan ... zal de Heer uw schoot laten verschrompelen en uw buik laten opzwellen. Wanneer dit vloekbrengende water in uw ingewanden komt, zwelt uw buik op en verschrompelt uw schoot' (Numeri 5:19–22).

Bittere tekst

Het drankje is bitter, maar deze tekst smaakt ook bitter in de mond. Het is nogal wat. Wat hier staat, in bloemrijke taal, is dat deze bittere drank de vrouw onvruchtbaar zal maken als ze ontrouw is geweest. Het zal dan een soort gif zijn.

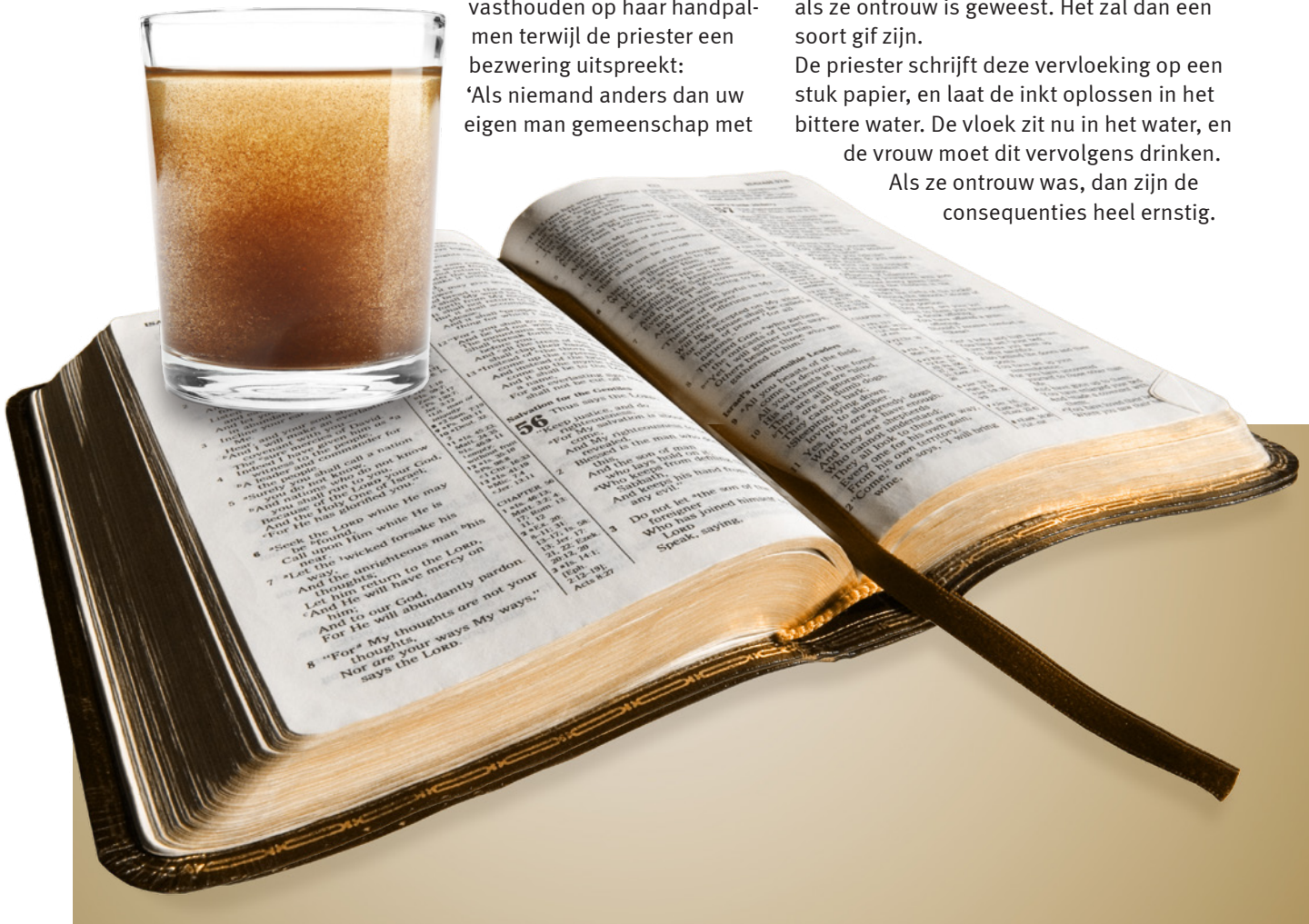
De priester schrijft deze vervloeking op een stuk papier, en laat de inkt oplossen in het bittere water. De vloek zit nu in het water, en de vrouw moet dit vervolgens drinken.

Als ze ontrouw was, dan zijn de consequenties heel ernstig.

Glas: Aquarius Studio/
Shutterstock.com
Bijbel: kwest/
Shutterstock.com

14

verdieping

Maar als de vrouw niet ontrouw was, dan is er niets aan de hand. Zij blijft ongedeerd en kan nog zwanger worden (Numeri 5:28). Zoals gezegd, blijft deze tekst me bij.

Bitterheid verzoeten

Soms vergeten we dat er ook zulke teksten in de Bijbel staan. Een tekst die voor mij erg wreed klinkt. Een tekst die bol staat van de 'bezweringen' en 'vervloeking', dingen die ik niet meteen associeer met het geloof, maar eerder met magie. Maar bovendien een tekst die vrouwen vernedert, die misschien wel een blijvende beperking kregen hierdoor. Je zou deze tekst het voordeel van de twijfel kunnen geven. Je zou de bitterheid kunnen verzoeten. Want misschien is dit ritueel gewoon nonsens, om jaloezse mannen gerust te stellen. Dat drankje is vies, maar het is uiteindelijk gewoon stoffig water, en er gebeurt nooit iets bij de vrouw. De man gaat met een gerust gevoel naar huis, en er is weer vrede en vertrouwen in het huishouden. Misschien was Gods plan dat zo'n ritueel escalierend huiselijk geweld voorkomt. God zou er nooit voor zorgen dat de vrouw onvruchtbaar werd, en zo werd de jaloezie van mannen de kop ingedrukt. Maar ik vrees dat sommige mannen wel heel veel bloem moeten inkopen.

Etymologie

Het woord 'bitter' komt van het Oud-Engelse 'biter', verwant aan het Nederlandse 'bitter'. De oorsprong is een oud woord dat 'bijten' betekent, alsof de smaak je tong 'bijt'. In veel Europese talen is het woord hetzelfde, of vergelijkbaar.

Je zou ook kunnen opmerken dat deze tekst past in een historische context waarin vrouwen niet veel meer waren dan het eigendom van mannen. Dat het in die tijd en op die plaats heel normaal – maar nooit juist – was om vrouwen op deze manier te behandelen.

Ook *bittere* teksten horen bij de Bijbel

De mensen die de Bijbel schreven, en de wetten die God deelde met dié mensen, beïnvloedden passages in de Bijbel. Dus dan krijg je zulke bittere teksten, waar we nu in een andere tijd en op een andere plaats heel anders over denken. En als de Bijbel nu ontstond, zouden er misschien heel andere teksten in staan.

Bitter mag

Maar wat je ook doet, en hoe je er ook naar kijkt, we moeten óók erkennen dat deze tekst een bittere nasmaak achterlaat. Ik vind het verschrikkelijk en moeilijk. En er zijn meer van zulke teksten! Toch is ook deze tekst deel van de Bijbel en dus deel van Gods Woord. Er zijn zoete teksten en bittere teksten, teksten waar je blij van wordt en teksten die je verdrietig maken.

Een onderdeel van christen-zijn is dat je worstelt met de teksten – alleen en met medegelovigen. Sommige christenen zijn net paarden, ze hebben oogkleppen op voor de moeilijkere teksten. Ze kiezen de mooiste teksten uit, en laten de rest van de Bijbel links liggen.

De Bijbel is krachtig. Het kan veel gevoelens en emoties oproepen. Maar vergeet niet dat boosheid en kwaad-zijn óók emoties zijn. De Bijbel kan je inspireren en blij maken, maar mag je ook soms boos of verdrietig maken. Ook die bittere kant hoort erbij.

Glas water: Skylines/
Shutterstock.com
Buikpijn: sebra/
Shutterstock.com

Tot het bittere *eind*

Jeroen Tuinstra

16

voedsel voor de geest

Bijbelgedeelte

“⁷ Toen ging Satan weg, en hij zorgde ervoor dat Job verschrikkelijk ziek werd. Job kreeg overal op zijn lichaam zweren. ⁸ Hij pakte een stuk van een gebroken pot om zich daarmee te krabben. Hij bleef dag en nacht op de grond zitten.

⁹ Zijn vrouw zei tegen hem: ‘Blijf je nog steeds trouw aan God? Je hebt nu genoeg reden om slechte dingen over hem te zeggen! Doe dat dan, en sterf.’ ¹⁰ Maar Job antwoordde haar: ‘Je praat alsof je een vijand van God bent. Het goede krijgen we van God, het slechte ook!’ Job maakte veel ellende mee, maar toch zei hij niets slechts over God.

¹¹ Job had drie vrienden: Elifaz uit Teman, Bildad uit Suach en Sofar uit Naäma. Zij hoorden wat er met Job gebeurd was. Ze besloten naar hem toe te gaan, want ze wilden hem troosten.

¹² Ze herkenden Job pas toen ze heel dichtbij waren. Ze moesten erg huilen. Van verdriet scheurden ze hun kleren kapot, en ze gooiden zand over hun hoofd. ¹³ Zeven dagen en zeven nachten zaten ze bij hem op de grond. Ze zeiden niets. Want ze zagen hoeveel pijn Job had. *Job 2:7–13 (BGT)*

Het verhaal over Job is meer een serie van toezpraken over waarom goede mensen slechte dingen meemaken. In dit gedeelte, de introductie, wordt Job een beetje tot speelbal tussen God en Satan gemaakt.

De weddenschap die Satan met God heeft gesloten, is dat Job God zal vervloeken als alles misgaat in z'n leven. Satan krijgt volledig de vrije hand. En dan gaat hij los: het ene volk steelt al zijn vee. Een ander volk steelt al zijn kamelen. Een blikseminslag zorgt voor de afbraak van de rest van zijn bezittingen, de ondergang van zijn geiten en schapen. Een storm zorgt voor de dood van al z'n kinderen. Als laatste ontnemt Satan Jobs gezondheid. En terwijl hij zich krabt met een scherf van een pot tegen de pijn, 'zei hij niets slecht over God.'

Dit in tegenstelling tot z'n vrouw. Zij is door al dat verlies bitter geworden en heel begrijpelijk. 'Je hebt nu genoeg reden om slechte dingen over hem te zeggen! Doe dat dan, en sterf!' Niet de woorden die je nodig hebt terwijl je kermend van de pijn op de grond ligt en het trauma van al je verlies aan het verwerken bent.

Nee, dan z'n vrienden, die zijn er tenminste voor hem. Zeven dagen zitten ze stil naast hem omdat ze zien hoeveel pijn hij lijdt. Ze huilen en scheuren hun kleren van verdriet. Wat een contrast met z'n vrouw. Die wil alleen maar dat hij een keer goed boos wordt op God in plaats van de hele tijd de heilige uit te hangen die niets kwaads zegt. Nee, zijn vrienden denken het wel begrepen te hebben. Natuurlijk ligt het niet aan God. Dus daar mag je niets kwaads over zeggen. Maar Job móét wat fout hebben gedaan, het ligt aan hemzelf. En daar gaan z'n vrienden vervolgens in negen toezpraken uitgebreid over kwaadspreken. Wie heeft nog vijanden nodig met vrienden zoals zij?

Misschien heeft Jobs vrouw wel een beetje gelijk. Niet dat hij maar moet sterven, maar dat hij wel eens boos mag worden op God. Als we eerlijk zijn, is de ellende in dit verhaal óók wel een beetje de schuld van God. Misschien is Jobs vrouw wel eerlijker dan z'n vrienden, want Job heeft niets van dit onheil verdiend, en daar mag je best boos over worden. Ondanks al haar bitterheid en frustratie ziet ze hem voor wie hij is: een goed en rechtvaardig mens. Dit in tegenstelling tot z'n vrienden, die hem eerst niet eens herkennen. Maar Job heeft het ook begrepen. Hij wordt niet boos op God, maar uiteindelijk op die

Bitterzoet

Iets wat 'bitterzoet' is, is tegelijkertijd verdrietig en prettig. Denk aan een herinnering die zowel blij is als pijnlijk, bijvoorbeeld het afscheid na iets moois. In de smaak betekent het letterlijk zoet én bitter tegelijk, zoals in pure chocolade.

'vrienden'. Dat goede mensen slechte dingen overkomen, dat is een gegeven, maar hoe je daarmee omgaat, is veel belangrijker. Uiteindelijk blijft zijn vrouw trouw aan Job, net zoals Job trouw blijft aan God, allebei tot het bittere eind.

- 1 Heb je wel eens ellende, ziekte of verdriet meegemaakt waar je helemaal niets aan kon doen en waarvan je vond dat je het helemaal niet had verdiend? Waar had je toen behoefte aan?
- 2 Hoe reageerden familie en vrienden in die situatie? Waren ze altijd behulpzaam of kwam het ook wel voor dat ze juist jou de schuld gaven? Waarom denk je dat ze dat deden?
- 3 Ben je wel eens boos geweest op God? Vond je dat toen terecht? Is het ook weer goed gekomen?

Kort gebed

Goede God, wij belijden dat we heel vaak rondlopen met bittere gedachten – over dingen die anderen gezegd of gedaan hebben en die we niet van ons kunnen afzetten. Heer, bevrijd ons van die bitterheid, die zo gemakkelijk een groot deel van ons leven vergalt. En help ook anderen om hun bitterheid tegenover ons te overwinnen.
Amen

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

Ikigai Marie Rahajaan

Rechts: © Chris Jordan: Midway, 2009-2010 www.chrisjordan.com

Onder: Alejandro Duràn: 'Hazardous beauty', Flinn Gallery. © Foto: Bob Luckey Jr./Hearst Connecticut Media.

Rechtsonder: Ayana Johnson: Climate Variety Show, Brooklyn. © Foto: Kisha Bari.

Tijdens een warme zomernacht had ik moeite om de slaap te vatten en belandde zodoende in een rabbit hole: een wilde rit op internet, waarbij ik me steeds verder in bepaalde onderwerpen verdiepte. Na eindelijk doorklikken ontdekte ik het werk van een Amerikaanse fotograaf: Chris Jordan.

De fotoserie *Midway, Message from the Gyre* toont de gruwelijke consequenties van massaconsumptie. Op de stranden van de eilandengroep Midway Atoll, in de Stille Oceaan, vond Jordan karkassen van duizenden babyalbatrossen. De vogels zijn gestorven doordat de ouders plastic troep verwarden met voedsel. De foto's tonen albatrossen in verschillende staten van ontbinding, waarbij de veelkleurige frisdrankdoppen, verpakkingen en bestek als laatste overblijven.

Wat geeft jouw leven waarde?

Naast de bovenstaande acties kun je ook jouw talenten inzetten. Marinebioloog en schrijver Ayana Johnson, expert in oceanen en klimaatvraagstukken, sprak over dit principe, ook bekend als 'ikigai'. Dit is Japans voor 'reden van bestaan' en vertaalt zich in deze context naar: wat geeft jouw leven waarde, betekenis of doel? Johnson stelt voor om een vennndiagram te tekenen met drie overlappende cirkels, bekend uit de wiskunde. In de eerste cirkel noteer je waar je goed in bent en wat je expertise is. In de tweede cirkel schrijf je klimaatinitiatieven op waar je enthousiast over bent. Welke oplossingen hebben jouw interesse, bijvoorbeeld het verduurzamen van woonhuizen of campagne voeren voor een politieke partij die zich profileert op het gebied van het klimaat. In de derde cirkel noteer je waar je blij van wordt of wat jou voldoening geeft. De overlap van deze cirkels combineer je tot jouw persoonlijke klimaatactie.

Net als de kunstenaars kun je op basis van jouw talenten meehelpen aan een oplossing voor de klimaatproblematiek.

Wanneer je rekening houdt met je expertise, de doelen waar je je verwant mee voelt en wat jou voldoening geeft, zal dit leiden tot een duurzame bijdrage. Als collectief zetten we hiermee telkens een stapje in de juiste richting.

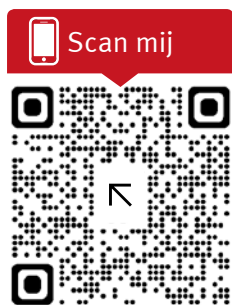

Zet jouw talenten in voor het klimaat

Jordan is één van de vele artiesten die door middel van kunst de aandacht wil vestigen op de gevolgen van menselijk handelen op de natuur. Zo maakt Alejandro Duràn installaties van het plastic dat hij vindt op de stranden van Sian Ka'an in Mexico. En Zaria Forman verbeeldt, op haar schilderijen van pastelkrijt, de effecten van klimaatverandering op gletsjers. Deze drie kunstenaars gebruiken ieder een ander medium, maar hebben allen als doel ons bewustzijn te vergroten.

Overweldigende problematiek

Toch kan een individu onmogelijk de grootte van de klimaatproblematiek vatten. Daarvoor moet immers een transformatie plaatsvinden op zowel economisch, cultureel als sociaal gebied. Tegelijkertijd heb je door de jaren heen in deze rubriek kunnen lezen hoe je als individu een bijdrage kunt leveren aan het vergroten van duurzaamheid in jouw dagelijks leven. Bijvoorbeeld door minder te kopen, spullen te doneren of door te protesteren. Hierbij laat ik buiten beschouwing dat met name de overheid en bedrijven een significante contributie moeten maken om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan.

Template van de Venn diagram voor uw persoonlijke klimaatactie.

Vernieuwde ESDA-website en nieuwe cursus

Van de redactie

De ESDA-website is vernieuwd en nóg gebruiksvriendelijker geworden dan hij al was.

Kiezen op de homepage

Via de homepage kun je kiezen welke cursus je wilt volgen. Voor iedere serie geldt dat de lessen door elkaar te gebruiken zijn. Heb je geen interesse in een bepaald onderwerp, dan kun je die gewoon overslaan.

Vragenlijst

Je kunt alle cursuslessen gratis downloaden. Heb je liever een papieren versie, dan kun je ze ook uitprinten. Elke les heeft een vragenlijstje, zodat je kunt ontdekken of je de lesstof begrepen hebt. Zodra je de vragenlijst van een les hebt ingevuld en verstuurd, krijg je in je mailbox je resultaat te zien. In je account zie je dit resultaat ook, aangevuld met een toelichting.

Aangepast naar NBV21

Alle bestaande online-cursussen zijn aangepast naar de NBV21 en tegelijk hebben we alle lessen nagelopen en waar nodig gecorrigeerd. De cursussen zijn voorlopig weer up-to-date. Kom je toch nog een oneffenheid tegen? Laat het ons gerust weten.

Nieuwe, verdiepende cursus

Naast de cursussen die we al hadden, is er een hele nieuwe cursus te vinden: **Het Koningschap van God**. In 16 lessen nemen we je mee door het gedachtegoed van het Kerkgenootschap van de Zevende-dags Adventisten, waar het ESDA-Instituut onderdeel van is. Een cursus voor wie houdt van wat dieper studeren, en voor wie meer wil weten over waar ons geloof op gebaseerd is.

Zelf studeren of samen doen

Alle cursussen zijn geschikt om zelf te maken en zo je kennis te verdiepen. Daarnaast zijn zij goed te gebruiken als materiaal voor bijbelstudiegroepen. We weten dat de cursussen van ESDA al naar diverse studiegroepen hun weg gevonden hebben. Misschien ook een idee voor jou om je bij een groep aan te sluiten of er zelf eentje op te starten? Heb je er hulp bij nodig, laat het ons weten.

Veel studieplezier met de ESDA-cursussen!

www.esda-online.nl

Nieuwe online-cursus!

CURSUS **Het Koningschap van God** **les 11**
Gods koningschap in het hart van de mens

“Wedergeboorte, redding, verzoening en heiliging”

Verlossing en de wet
De verlossing houdt de wet als maatstaf van gerechtigheid in stand. Zij neemt de inhoud van de wet als uitdrukking van Gods wil niet weg. Eigenlijk getuigt het verlossingsplan van zijn onveranderlijkheid (Matteüs 5:17-18), want als de wet kon veranderen, was de zonde geen probleem meer. De verlossing verandert niet de wet, maar wel onze relatie ermee. We worden van zijn veroordeling bevrijd. 'Wat de wet van ons eist' wordt in ons volbracht. We zijn bevrijd van de zonde en van de doodstraf (Romeinen 8:1-4; 6:17-23). Het verlossingsplan openbaart ook hoe zinloos de wet als middel tot gerechtigheid is. Als de wet zelf kon redden, zou God dwaas zijn als Hij alle mogelijke moeite deed voor een reddingsweg 'buiten de wet om'. De verlossing stimuleert ons tevens om de wet te houden. Door ons te bevrijden van de wet bevrijdt Christus ons voor de wet en functioneert deze als levensgids. Uit dankbaarheid doen we graag wat God behaagt.

Onze verlossing brengt ons van het oude naar nieuwe verbond. Beide verbonden vragen gehoorzaamheid, maar binnen het oude verbond was menselijke inspanning de basis en moest het wel mislukken. Het nieuwe verbond steekt op 'betere beloften' (Hebreeën 8:6), die leiden tot gehoorzaamheid uit het hart (Jeremia 31:33), de gehoorzaamheid die God behaagt.

Cursussen voor de mens van vandaag

Met het uitgebreide en gratis cursusaanbod van het ESDA-Instituut is er een les voor iedereen!

ESDA-Instituut
Amersfoortseweg 18
3712 BC Huis ter Heide
030-6931509
esda@adventist.nl

Contact cyclus 2025:

zuur

zout

bitter

zoet

'Over smaak gesproken ...'

Vooruitblik

Wie zoet is, krijgt lekkers. Met het oer-Hollandse Sinterklaasfeest worden we verwend met pepernoten, taaitaai, chocolade en andere zoetigheden. Die uiteindelijk best een zure afdrank hebben, want heel gezond is het allemaal niet. Gelukkig kun je tegen de Kerst je geest laven aan de volgende **Contact**, met als thema zoet. We werken al aan een lekkere inhoud van het magazine, die wél goed is voor je tanden en je lijf! En eigenlijk overal voor. In december op je deurmat!

Contact

is een gratis uitgave van het ESDA-Instituut, onderdeel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten.

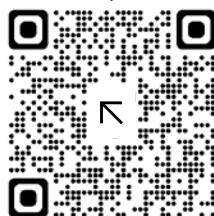
*Wil je Contact niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

ESDA Nederland

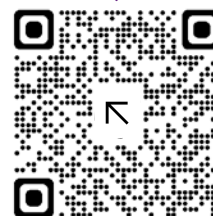
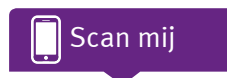
Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

Woord van Hoop (ESDA België)

Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180
E-mail info@woordvanhoop.be
Web www.woordvanhoop.be

GRATIS Download
Contact Magazine

ESDA Instituut
Bijbellessen Online

